

УДК 349.222.2

Orsid 0000-0001-6014-1823

Радіонова-Водяницька В.О.
асистент кафедри трудового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого (м. Харків),
кандидат юридичних наук

ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА РИНОК ПРАЦІ

Стрімке поширення інформаційних телекомунікаційних технологій у світі викликало появу «цифрової економіки». Цифрові технології необхідні для зростання ефективності української промисловості, а в деяких секторах вони стають основою продуктових та виробничих стратегій. Їх

перетворююча сила змінює традиційні моделі бізнесу, виробничі ланцюжки та обумовлює появу нових продуктів та інновацій. Діджиталізація для України носить позитивний соціальний характер, адже зосереджена на поліпшенні якості інфраструктури соціального забезпечення, якості соціальних послуг, організації прозорості та адресності соціальної допомоги, та скорочення витрат [1].

Україна на державному рівні взяла курс на розбудову цифрової економіки, ухваливши «Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки» [2]. Відповідно вказаної концепції, «у класичному розумінні поняття “цифрова економіка” означає діяльність, в якій основними засобами (факторами) виробництва є цифрові (електронні, віртуальні) дані як числові, так і текстові. Цифрова економіка базується на інформаційно-комунікаційних та цифрових технологіях».

Одним із напрямів цифрового розвитку суспільства, вказана Концепція називає «Впровадження концепції цифрових робочих місць»

Так, цифрове робоче місце це віртуальний еквівалент фізичного робочого місця, котрий вимагає належної організації, користування та управління, оскільки воно має стати запорукою підвищеної ефективності працівників та створення для них більш сприятливих умов праці.

В умовах цифрової економіки робочі місця перестають бути прив'язаними до фізичних місць. Вони стають “цифровими”, віртуальними, мобільними, тобто такими, що не потребують постійного перебування працівника на робочому місці. Концепція “цифрових робочих місць” поширюється надзвичайно швидко у бізнес-середовищі та позитивно сприймається переважною більшістю працівників, яким подобаються гнучкі способи роботи, можливість працювати вдома, на відпочинку, тобто з будь-якого місця.

Цифрове робоче місце сприяє гнучкості в методах виконання посадових обов'язків державними службовцями, стимулює їх спільну роботу та взаємодію, підтримує децентралізовані та мобільні робочі середовища, передбачає вибір технологій для роботи. Перевагами цифрових робочих місць є зменшення витрат на апаратне забезпечення, офісні приміщення, відрядження тощо.

Впровадження концепції цифрових робочих місць передбачає: перетворення робочих місць державних службовців у цифрові робочі місця; підготовку законодавчих ініціатив для стимулювання використання цифрових робочих місць бізнесом та громадянами.

Отже, розбудова цифрової економіки пов'язана з вирішенням завдань, спрямованих на розвиток штучного інтелекту, технологій блокчейну, криптовалют, цифрової медицини та освіти, уберізації тощо. Однак, разом з тим, впровадження таких технологій неминуче викликає й ризики, що з'являться на ринку праці, а саме, зникнення деяких професій та втрата робочих місць. Саме тому у науковому середовищі ведеться багато дискусій, проводяться конференції. Нещодавно відбулася міжнародна конференція «Нові форми зайнятості молоді», яку організувала Пан'європейська регіональна рада Міжнародної конфедерації профспілок і її Молодіжний комітет. Як було зазначено на конференції «...серед актуальних проблем працевлаштування молоді можна виокремити: безробіття, невідповідність освіти вимогам роботодавців, нестійка та нестандартна зайнятість. Всьому цьому причиною є неминуха четверта промислова революція, впровадження у виробничий процес нових технологій, «діджиталізація» (переведення інформації, даних у цифрову форму, автоматизація процесів), і у зв'язку з цим вже існує проблема скорочення робочих місць, погіршення як умов праці, так і якості обслуговування».

Безумовно, розвиток цифровізації суспільства викликає появу робочих місць та зайнятості нових типів, змінюючи при цьому характер, умови праці, кваліфікаційні вимоги для працівників. С розвитком цифрової трансформації ринку праці кардинальних змін зазнає й існуюча система соціально-трудових відносин: з одного боку, цифрова трансформація відкриває можливості появи нових професій та робочих місць, дистанційного навчання та роботи у віддаленому режимі, з іншого боку є ризик зростання рівня безробіття в країні. Тому, слушною є думка Ковбаско О. про те, що «...розвиток цифрової економіки є багатограним процесом, який здійснює як позитивний так і негативний вплив на зайнятість. І це необхідно враховувати при оцінці майбутніх наслідків розвитку цифрових технологій, у тому числі у сфері зайнятості. При цьому однозначним є висновок про те, що цифровізація приносить економічне зростання, створення нових робочих місць, кращі умови життя людей та спрощення ведення бізнесу» [3].

Список використаних джерел:

1. Цифрова адженда України – 2020 (Цифровий порядок денний – 2020). Концептуальні засади (версія 1.0). Першочергові сфери, ініціативи, проекти —цифровізації України до 2020 року. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>. (дата звернення: 01.03.2019).

Актуальні проблеми трудового права та права соціального забезпечення

2. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки: схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/67-2018-p> (дата звернення: 01.03.2019).

3. Ковбаско О.М. Трансформація зайнятості в умовах розвитку цифрової економіки. Сучасні проблеми ринку праці і зайнятості в контексті політики швидкого економічного зростання : матеріали засідання круглого столу (м.Київ, 17 трав. 2018 р.). К. : ІПК ДСЗУ, 2018. С.34-38.